

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEČ

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cencoglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravištvu št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Proti nemoralnemu rovarstvu

Vozil sem se v soboto na Gorenjsko. Vse je govorilo o novi Koroševi vladi. V voz vstopi primeroma mlad uradnik, doktor prava, slabe volje, dasi se pelje na komisijo v lepo radovljiško glavarstvo, prav gori v Dolino. V Škofji Loki je razodel gospod vzrok slabe volje. »Klerikalci« iz Loke in okolice so čakali na posebni vlak, da poromajo k Gospej Sveti na Koroško. Da bi ga videli, kako je računal, koliko bodo ti nespametni ljudje zapravili v tujini. Kot da bi šlo iz njegovega žepa in kot da se smejo ljudje voziti samo na komisije in na letovišča. Kdor ni »gospod«, naj bo doma. Z romarji se je pričelo, potem pa so prišli na vrsto vsi »klerikalci«. Vsi so nepošteni, vsi so pokvarjeni, vsi so hinavci. In dokaz? Dokaz je takoj pri rokah. Korošec gre v vlado s pravoslavnimi Srbi, hrvatske katoličane pa zamuje. Dobri katoličan, g. doktor, pa se je razburil še bolj nad »klerikalno« moralo. Umor katoličanov v skupščini je bil natanko dogovorjen in preračunan. Zato je Koroševa vlada »banda morilcev«. In dokaz? »Jutro« je pisalo, kako groze Pribičeviću v »Jedinstvu«. Tega »Jedinstva« Korošec ni zaplenil. (Pozabil je mimogrede, da tudi »Jutra« ni zaplenil in ne more zapleniti Korošec, ko je pisarilo na dolgo o krvavem notranjem ministru.) O, da bi bile volitve, in celo »svobodne« volitve — kot v Pribičeviću dobi —, 8 mandatov izgube ti grdi »klerikalci«. Samo da ne bi imeli »klerikalci« zadrug, ki imajo tak vpliv na ljudi. Demokracije nimajo denarnih zavodov v rokah, ker so zmeraj zato, da se politika ne sme mešati v banke. (O »Slavenski banki« v »Jutru« seveda »gospod« ni bral.) Slovenci smo sploh neumen narod, ki ne bo nikoli pameten. Taki smo kot Tirolci in še slabši. Ni smisla za »demokratsko« naprednost in ga ni.

To je bila lamentacija in obup. Črna bodočnost grozi nesrečnim slovenskim demokratom, ki jih je usoda zanesla med ta zabiti slovenski narod namesto med nemško junkerstvo.

Če gre del neumnega govorjenja tega drž. uradnika na račun demokratske užaljene duše, ki vidi Slovence kot ministrskega predsednika, vendar ostane le preveč značilno, da Slovenec, da uradnik tako govori. Odkod ta pojav?

Posebna lastnost starega liberalca je bila, da je bil vedno proti svojemu ljudstvu. Res je vplil »živijski Slovence«, toda ti Slovenci so bili zanj dvoje vrste, »gospodje« in navadni ljudje. Govoril je pač star liberalca o demokracizmu, toda ob sami misli na splošno in enako volivno pravico se je križal. Značilno za miselnost takega liberalca je bilo češčenje vsega tujega. Kaj bo Slovenec! S tujcem iti skupaj, njega posnemati, to je bil ideal »naprednega« Slovence. In celo liberalen uradnik! Ljudstvo je radi njega, ne on radi ljudstva. Kadar deli pravico, izkazuje milost.

Proti tej miselnosti je začela boj Slovenska ljudska stranka, na čelu ji dr. Krek. Ogromna večina je ta boj razumela in stare liberalne trdnjave so se zrušile. Liberalno uradništvo je proglasilo radi tega SLS za svojo sovražnico, ker je ta zahtevala od služabnikov ljudstva, da ne stoje v nasprotju s svojim narodom.

Toda tip takega »naprednjaka« še ni popolnoma izginil. Prav zadnji dogodki o tem jasno pričajo. Kar je naše, slovensko, je manj vredno. Kaj bo Korošec, ko je samo Slovenec in celo v kmetijski hiši rojen! Pred Pribičevićem, pred Radičem — pred temi na kolena, ker niso našli! Spomnimo se na to, kako je tak »naprednjak« hitro izpremenil svojo misel o slovenskem »narodu« in se zadovoljil s »plemenom«. Poprej na trebuh pred Belgradom, sedaj pred Zagrebom! Saino Bog nas vari vsega, kar res slovensko!

In kje je vzrok, da ostanki protiljudskega liberalizma, podedovanega iz stare ranjke Avstrije, ne izginejo popolnoma iz našega naroda, ki vendar drugače demokratično čuti? Vzrok je naš »napredni« tisk in duševna plitvost gotovega dela naše inteligence. Čudovito je, kako nekateri ljudje malo mislijo. Res je v uvodu omenjeni gospod poudaril v teku protiklerikalnega govora, da ni rojen v kmetijski ali delavski hiši, pa vendar bi mu človek ne odrekel naravnega čuta za presojo dogodkov. In vendar ti pove cele »Jutrove« uvodnike o škodi romanja skoro na pamet. O združništvu govori kot je bral v »Slovenskem Narodu«. O klerikalnih morileh zna »napredne« liste na pamet. In vse to pove s svetim prepričanjem, kot bi verjel. O svojem narodu se izraža kot o

Dr. Korošec izdeluje deklaracijo svoje vlade

r Belgrad, 30. jul. (Tel. »Slov.«) Predsednik vlade g. dr. Korošec je za danes zvečer sklical sejo vlade, ki je trajala do 9. ure zvečer. Po seji vlade je imel g. dr. Korošec dolgo konferenco z zastopnikom zunanjega ministra dr. Šumenkovičem, ki je o tej seji dal časnika-rem obvestilo, da je obvestil predsednik vlade člane ministrskega sveta o idejah, ki naj bi prišle v deklaracijo vlade. O tem se je razvila dolga debata, nakar je ministrski svet pooblastil predsednika vlade g. dr. Korošca, da to deklaracijo vlade, s katero bi ona stopila pred narodno skupščino, izdela sam.

r Belgrad, 30. jul. (Tel. »Slov.«) Predsednik vlade g. dr. Anton Korošec je danes obiskal dosedanjega predsednika vlade g. Vukčevića. Oba prvaka sta se dolgo časa razgovarjala. Poleg tega je imel predsednik vlade g. dr. Korošec tekmo dopoldneva daljšo konferenco z ministrom za socialno politiko g. Baričem, ministrom za vere g. Dragišo Cvetkovičem in še nekaterimi strank vladne koalicije.

r Belgrad, 30. jul. (Tel. »Slov.«) »Pravda« poroča: Iz vladnih krogov smo zvedeli, da pridejo nettunske konvencije najkasneje v desetih dneh na dnevni red narodne skupščine. O posojilu in o stabilizaciji dinarja se še ni sklopalo. Zdi se, da prideta ta dva zakona pozneje na dnevni red.

r Belgrad, 30. jul. (Tel. »Slov.«) Napredovali so: Iz 6. v 5. I. Milan Makar in dr. Franc Krašovec, politična upravna uradnika pri velikem županu v Mariboru, dr. Leon Brunčič v Ljutomeru in dr. Anton Farčnik, politična upravna uradnika pri okrajnem glavarstvu v Celju.

r Belgrad, 30. jul. (Tel. »Slov.«) Italijanski poslanik na našem dvoru Galli je dopol-

dne obiskal zastopnika zunanjega ministra Ilijo Šumenkoviča. Kakor se je zvedelo, je Gallijev obisk v zvezi s prizadevanjem za ureditev vsega kompleksa vprašanj, ki se nanašajo na razmerje med našo in italijansko kraljevino, in so v zvezi z okrepljevanjem čimbolj prijateljskega in pristranskega razmerja med obema državama.

Demokratska stranka soglasno odobrava rešitev krize

r Belgrad, 30. jul. (Tel. »Slov.«) DS-klub je sklical za jutri popoldne sejo, na kateri se bo razpravljalo o delu v skupščini. V DS-klubu se je danes vršila konferenca, kateri so prisostvovali vsi ministri in nekateri prvaki DS. Minister Angjelinovič je podal daljše poročilo o večeršnjem sestanku izvršilnega odbora DS za Hrvatsko, Slavonijo in Dalmacijo. Na seji se je soglasno sprejela rešitev vladne krize. Nadalje se je razpravljalo o položaju, posebno z ozirom na uvrstitve vezi med DS in JMO v zvezi z že obstoječim razmerjem med obema strankama, ki je obeleženo v tako zvani Demokratski zajednici.

Ni. Vel. Kralj na Bledu

r Belgrad, 30. jul. (Tel. »Slov.«) Nj. Vel. kralj je odpotoval v Han Pijesak pri Sarajevu, nato pa se poda na Bled, kjer, kakor znano, biva že dalj časa. Nj. Vel. kraljica z obema kraljevskima sinovima, prestolonaslednikom Petrom in princem Tomislavom. Iz Sarajeva poročajo: Zunanji minister dr. Voja Marinkovič je danes prispel s svojo soprogo v Han Pijesak, kjer se nahaja Nj. Vel. kralj. Sem je prispel tudi kmetijski minister Vlada Andrić.

Spor med Pribičevićem in Radičem

é Zagreb, 30. jul. (Tel. »Slov.«) Zagrebški listi ugotavljajo, da se je s Pribičevićem prihodom v Zagreb političen položaj prenesel v Zagreb in da so oči vse države vprete v Zagreb. Čim je prišel Pribičević v Zagreb, je takoj dal časnika-rem izjavo, v kateri je ostro napadel današnjo vlado. Posebno ostro se je obrnil proti generalu Hadžiću in Ljubi Davidoviću. Ostrost njegovih izrazov se spravlja v zvezo z njegovim sporom, ki ga je imel s Stjepanom Radičem. Za ta spor se je namreč izvedelo iz Radičeve okolice. Do njega je prišlo ob priliki posebne izdaje »Narodnega vala«, v kateri se je govorilo o prijateljstvu Musolinija, fašistov in Madjarov do Hrvatov. Pribičević je Radiča telefonično poklical in ga napadel. Radič pa mu je izjavil, da vodi samostojno politiko in da si ne pusti poveljevati od nikogar, pa tudi ne od Pribičevića. Značilno je, da Pribičević niti večeraj niti danes ni obiskal Radičeve hiše.

é Zagreb, 30. jul. (Tel. »Slov.«) V krogih KDK se z veliko napetostjo pričakuje seja poslancev KDK, ki se bo vršila v sredo v dvorani hrvatskega sabora. V radikalnih krogih se pričakuje, da bo na tej seji prišlo do usodnih sklepov. Zmerni krogi so mnenja, da se bo KDK postavila na stališče čakanja. V tem zmislu piše tudi »Obzor«, ki je mnenja, da KDK ne bo na tej seji pokazala vseh svojih kart. »Obzor« prihaja do čudnih zaključkov, da je današnje izizvalno politiko Belgrada proti KDK inavguriral Marinkovič, ki sili net-

manj vrednem, ne da bi mi mislili, da s tem tudi sam sebe degradira. Vse pa brez dokazov, brez utemeljitvev. Hvala Bogu, da ti pristni liberalci vedno bolj izginjajo. (Tega gospoda bi bilo dobro dobiti za muzej, da se tip čisto ne izgubi.) Reči moramo, da je danes tudi med uradništvom že mnogo drugeče in da je takle »gospod« že redkejša prikazen. Toda, kar jih je, jih je preveč. Zdravega toka ljudskega razvoja ti duševni počasneži ne smejo zavirati. Če se kdo ne zna otresti jutrovske zastarelosti, naj gre kam drugam, za naše kraje, za našo demokratično dobo ni.

Otresti pa se moramo z vsa odločnostjo

tunske konvencije, samo da bi si pridobil proste roke nasproti opoziciji, ki bi jo rad privedel do republikanizma, da bi na ta način preprečil sporazum z radikali in demokrati.

é Zagreb, 30. jul. (Tel. »Slov.«) Izjava Stjepana Radiča, ki jo je dal dopisniku »Telegraph Uniona« v Berlinu, v kateri zahteva popolno odcepitev od Belgrada in personalno unijo, je vzbudila v Zagrebu senzacijo. »Hrvat« jo prinaša na uvodnem mestu pod štirikolonskim naslovom »Za samostojno Hrvatsko«.

Seja KDK v Zagrebu

é Zagreb, 30. jul. (Tel. »Slov.«) Od 10 do 11 se je vršila seja poslovnega odbora KDK. Navzoči so bili vsi člani razen Stjepana Radiča in Juraja Demetroviča. Pribičević ni hotel dati o tej seji časnika-rem nobenih izjav. Kakor se je zvedelo, se je na seji razpravljalo o »klepih, ki jih naj sprejme poslanski klub KDK na seji v sredo. O dozdevni Radičevi izjavi »Telegraph Uniona« je Pribičević izjavil, da je ni čital, pač da je morda prišlo do nje kot reakcija na belgrajske neumnosti.

é Zagreb, 30. jul. (Tel. »Slov.«) Današnja »Riječ« piše o seji poslovnega odbora KDK, da je vsestransko obravnaval političen položaj, predvsem se je bavil z vprašanjem, kako organizirati odpor proti režimu. V ta namen se je sestavil poseben odbor, ki se bo razdelil v odseke ter v najkrajšem času pričel z delom.

tudi časopisja, ki ustvarja to duševno plitvost in lenobo. Gotove judovski kliše »dolgo tudi drugod držale razvoj ljudstva« lažaj potom časopisja. Veliki narodi so je okove židovstva že strli. Čas je, da se tudi mi otresemo vpliva te družbe, ki hoče držati ljudi v puhli površnosti in jih ne pusti, da bi sami mislili. Kdor se ne zna sam otresti, pomagajmo mu s tem, da mu prav ob zadnjih dogodkih odpremo oči, kam vodi to časopisje. Vpije o demokracizmu, a ne prenese dela v parlamentu. Tudi tam hoče le vpitja. Govori o slovenstvu, a ne mara slovenskega ministrskega predsednika, ampak ga zmerja. Psovka in obrekovanje je njegov naj-

Napad na ministra Andjelino viča

é Zagreb, 30. jul. (Tel. »Slov.«) Snoči so omladinci izvršili napad na ministra Andjelino-viča, ki je hotel odpotovati v Belgrad. Obmetavali so ga z jajci. Predvsem ga je napadel neki Bernardžić, ki je bil aretiran in obsojen na 50 Din globe.

Češki glas za dr. Korošca

v Praga, 30. jul. (Tel. »Slov.«) »Narodni Listy« izjavljajo k rešitvi vladne krize v Jugoslaviji, da je dr. Korošec najbolj pripravna oseba za odstranitev notranjepolitične napetosti. Uradna »Československa Republika« pa napoveduje novemu jugoslovanskemu kabinetu težko prihodnost, ker je imenovanje tega kabineta obnovilo na Hrvatskem napetost proti Srbijancem. Vsekakor je novo vlado smatrati kot prehod h končni rešitvi krize. »Venkov« pravi, da se je vse storilo, da bi se šlo hrvatskim željam na roko. Ta list smatra, da bi se dr. Korošec iz te situacije najbolje rešil na ta način, če bi opravil samo najvažnejša dela in jeseni razpisal volitve.

Goriški Slovenci o zgodovinski vlogi dr. Korošca

Pod naslovom »Moč ideje, močlosti in poštenja« komentira »Goriška Straža« dr. Korošev mandat tako-le: Globoko zadoščenje čutimo, ko slišimo in vidimo, do kakšnega odločujočega vpliva se je v Jugoslaviji povzpelo voditelj SLS dr. Korošec. Saj je SLS po vsem svojem duhu, po verskem, narodnem in socialnem programu načelom našega gibanja najso-rodnost. Pred vojno, ko je SLS družila pod svojim okriljem Slovence vseh takratnih avstrijskih kronovin, v katerih smo prebivali, smo tudi primorski Slovenci po svoji pretežni večini sledili njenemu borbenemu praporu. Zato vzbujajo uspehi, ki jih dosegajo sedaj, četudi na drugem torišču in brez nas, v nas radostne in ponosne odmeve. Kot se v navadnem življenju brez ozira na prostor in čas, veselimo uspehov, ki so si jih s trdim delom priborili naši prijatelji, tako nam ne more nihče zameriti, ako nas navdajajo z iskrenim zanosom zmagovati napredki stranke, v katere vrstah smo bili marsikatero vročo borbo. Treba je bilo skoro desetletje trdega, potrpežljivega dela, preden je Slovenska ljudska stranka razkrinkala svoje liberalne nasprotnike in si priborila zaupanje. Gigantsko delo je bilo, preden si je SLS izklesala pot do prostora na soncu, ki ji pritiče. Mnogo sramoten je bilo treba pretrpeti, mnogo križevih potov prehoditi, mnogo ogabnosti razbičati, dokler niso srbski vodilni državniki spoznali, kakšno kleno zrno hrani v sebi slovensko ljudstvo, ki ga vodi njegova ljudska stranka in njeni kot kremen značajni in kot kristal čisti voditelji. Slovenci smo s tem prvokrat v zgodovini dobili ministrskega predsednika.

Titulescu odstopil

v Bukarešt, 30. jul. (Tel. »Slov.«) Rumunski zunanji minister je večeraj demisijsiral ter bo prevzel zopet svoje prejšnje mesto kot rumunski poslanik v Londonu, poprej pa pojde na oddih za tri mesece. Med tem časom bo ministrski predsednik Bratianu vodil posle zunanjega ministrstva.

Nemčija povabljena.

v Berlin, 30. julija. (Tel. »Slov.«) Francoski poslanik je danes popoldne obiskal nemško zunanje ministrstvo in pri tem sporočil ustno oficielo povabilo francoske vlade zunanjemu ministru dr. Stresemannu, da pride 27. avgusta v Pariz na podpis protivojne pogodbe. To oficielo povabilo se bo sedaj sporočilo dr. Stresemannu v Karlove vare. Ker je dr. Stresemann že obljubil, da bo šel v Pariz, je oficieln odgovor Nemčije samo še stvar formalnosti in bo oddan še tekom tega tedna.

višji dokaz. Govori o pravičnosti, pa krađe čast brez sramu, piše o naprednosti, a se boji vsake nove misli.

Enkrat za vselej mora biti jasno, da je demokratska stranka doživela isti polom kot pred vojno njena duševna mati »narodno-napredna«. Obe sta propadli, ker sta nosili laž samj v sebi. Tudi njeno časopisje ju ni moglo rešiti. Jasno pa mora tudi biti, da se mora vsak pameten človek otresti tudi časopisja, ki je toliko časa varalo slovensko javnost. Ne kličemo vseh ljudi v naš tabor, vse pa kličemo k razmišljanju, vsem kličemo naj se otresejo duševne sužnosti lažinaprednega tiska.

Venizelos išče Turčijo

v Carigradu, 30. julija. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Djumhuriet«, je Venizelos prosil turškega zunanjega ministra Tefvika Ruždi beja, ki biva na Dunaju, za sestanek. Grška je baje pripravljena, vrniti Turčiji obmejni pas Tracije z železnico, da se olajša sporazum med obema državama.

v Atene, 30. julija. (Tel. »Slov.«) Iz Kavale poroča 4. armadni zbor, da je neki grški vojak v prepiru ubil poveljnika bolgarske obmejne straže na grškem ozemlju, da se maščuje, ker je pred meseci vrgel nanj ročno granato. Poročilo pravi, da je bolgarski poveljnik prekoračil mejo, ko je lovil neko žival, in se pri tem norčeval iz grških vojakov, na kar ga je grški vojak ustrelil. Druga vest pravi, da je ubiti bolgarski poveljnik pred par meseci oklofutal dotičnega grškega vojaka. Grške vojaške oblasti naglašajo, da gre pri

tem samo za osebno maščevanje. Grška vlada je tudi že izrazila svoje obžalovanje radi dogodki, ki da nima političnega značaja. Tudi drugi grški listi upajo, da dogodek ne bo imel političnih posledic. Naglašajo se, da so poveljniki oddelkov ponovno dali mejnim stražam nalog, naj se z bolgarskimi vojniki ne spuščajo v direktne stike. »Elefteron Vima« poroča iz Soluna, da je neka druga grška obmejna straža prišla predvčerajšnjim dva bolgarska komitaša, ki sta bila oborožena z bolgarskimi vojaškimi puškami in ki sta tvorila predstražo večje tolpe, katero opazujejo že dalj časa.

v Atene, 30. julija. (Tel. »Slov.«) Rojalistični listi poročajo, da se je včeraj v Solunu nad 10.000 ljudi udeležilo ustanovitve rojalističnega kluba in da je bil sprejet sklep, da se ima z vsemi silami delovati za vzpostavitev kraljevstva na Grškem.

Zappi pri Malmgreenovi materi

v Stockholm, 30. julija. (Tel. »Slov.«) V soboto je kapitan Zappi obiskal Malmgreenovo mater in ji izročil njegov kompas in nekatere predmete, ki so ostali na ladji »Citta di Milano«. Navajal je, da je bil Malmgreen že od začetka zelo slab in da sta oba italijanska častnika morala nositi vso prtljago in živila. Ko je Malmgreen čutil, da se mu bliža konec, je pozval svoja tovariša, da ga zapustita, ter se je vlegel v sneženo kotanjo, da tam za vedno zaspi. Spremljevalca sta ga zastopni skušala pregovoriti. Sele en mesec pozneje ju je rešil ruski letalec. Odločno protestirata proti njegovi trditvi, da je Čuhnovskij videl tretjega člana skupine. To ni bilo drugega, kakor velike letalske hlače. Zappi je prepričan, da se bo kmalu mogel oprati vseh očitkov. Mati Malmgreena in njen zet sta izjavila, da sta prepričana o resničnosti Zappijevega poročila.

v Kodanj, 30. julija. (Tel. »Slov.«) General Nobile je po dvodnevnem potovanju dospel v nedeljo v Kodanj. Njegov prihod je bil strogo tajen, kolodvor pa zaprt. Pristop je bil dovoljen samo italijanskim in češkoslovaškim funkcionarjem in zastopnikom listov.

v Warnemünde, 30. julija. (Tel. »Slov.«) Davi je Nobile dospel v Warnemünde, kjer se je poslovil od njega prof. Behounek, ki potuje preko Berlina v Prago. Nobile potuje preko Magdeburg-Halle-München-Brenner, kjer ga pričakujejo danes ob štirih zjutraj. Ko so dospeli na nemško ozemlje, je bila samo majhna nepravilna radi potnih listov, ker dva člana ekspedicije nista imela nemškega vizuma, ki pa se jima je takoj podelil. Nobileov spalni voz je zastražen. Pri prihodu ni bilo skoro nobenega občinstva.

v Kodanj, 30. jul. (Tel. »Slov.«) Na potu od Malmö do Kodanja je Nobile izjavil danskim časnikarjem, da ni vjetnik in da mu ni bilo prepovedano, dati izjave, toda kot italijanski častnik mora najprej poročati svoji vladi. Glede očitkov proti Marianu in Zappiju je rekel, da je to zmota in nes pametna misel, ključ jo je ustvarila zlobna fantazija, da bi bila Malmgreena usmrtila. Bilo bi pametneje, sodbo prihraniti za pozneje. Težko mu je, da je Amundsen morda zaradi njega umrl.

v Stockholm, 30. jul. (Tel. »Slov.«) Poro-

Program španskega diktatorja

Španski diktator Primo de Rivera je zadnji čas lansiral v javnost razne vesti, da misli pustiti oblast, jo izročiti stranki, ki jo je on ustvaril in je dejansko iz svojih rok pustil nekatere posle, ki jih je doslej stalno vodil osebno. Tako predvsem zunanjo politiko.

Do teh razbremenitev je prisilil diktatorja polražaj v deželi sami. V stranki Union patriotica, ki naj bi po zamisli diktatorjevi združila vse državljane in bila kakor fašizem v Italiji, zaslonba vlade v državi, se je pokazalo, da ni notranje urejenosti in nobene sile, ki bi tej od zgoraj ustvarjeni organizaciji dala trajnejšo in trdnjšo vez. Union patriotica ni imela niti organizacijske mreže, niti svojega programa. Na svojem ščitni nosi sicer geslo: Domovina, vera, monarhija, toda v življenju organizacije ni ničesar, kar bi vsebinsko odgovarjalo temu geslu. Zato se je diktator sam poprijel izdelave programa Union Patriotica. Ta program je sedaj v obliki pisma na predsednika Union patriotica zagledal beli dan. V prvem oddelku javlja, da se bo izpremenil volivni zakon, tako da bo vsa država tvorila eno samo volivno okrožje. S tem hoče diktator streti posamezne osebnosti, ki imajo v provincah neposreden, odločilen vpliv na volitve. Dalje napoveduje temeljito agrarno reformo, ne sicer rešitev na enkrat, ampak stopnjama in izogiba se vseh nepotrebnih sporov. V tej zvezi program naglašja naselbine malih kmetov in delavske naselbine v bližini mest in industrijskih središč.

Delavske, stanovske in strokovne organizacije si zamišlja diktator po načinu italijanskih fašistovskih sindikatov in korporacij. Te korporacije naj razporejajo tudi o spori o

delovnih pogojih. Program zahteva dalje socialno zavarovanje zakonodaje, zavarovanje za slučaj brezposelnosti, starosti in invaliditete. Naslednji člen govori o splošnem ljudskem šolstvu. Tu zahteva učno dobo od 6. do 11. leta in tudi nadaljevalno šolstvo. Danes je v Španiji 51% analfabetov. Nadaljne določbe glede vojske in mornarice ne povedo nič novega.

V zunanji politiki je program redkobeseden. Omeniti je morda vredno samo »Iberoamerikanizem«, t. j. ustvari naj se velika figa vseh držav, v katerih živi narod španskega jezika in španske rase, ki naj bo sintetičen izraz duha in dolžnosti rase. V notranji upravi poudarja program decentralizacije, samoupravo provinc in občin. Zahteva znižanje uradništva in istočasno zvišanje plač tistim, ki bodo še ostali v javni službi.

Diktator zahteva tudi preosnovno in novo stilizacijo zasebnega in kazenskega prava. V zadnjih odstavkih govori Primo de Rivera o škodljivosti političnih strank. Pri tej priložnosti pa napravi poklon socialističnemu, da podprta važnost delavskega socialističnega gibanja. Zahteva pa, naj se socialisti umaknejo na svoje prvotno delavno polje za stanovske koristi delavstva v okviru socialnega organizma. S tem si hoče diktator pridobiti mir z delavstvom. Pismo, ki naj bi bilo odločilnega pomena v življenju Union Patriotica vsebuje tudi točna navodila glede organizacije stranke in strankinje časopisja. Vendar je vse to manj pomembno. Bistveni del programa je vsekakor zahteva po odločni socialni politiki, po agrarni reformi, po modernizaciji uprave, po ugotovitvi samouprave in reformi prava. Ta program kaže, da Primo de Rivera vendar le hodi po drugih potih, kot drugi diktatorji sedanjega časa in si želi s stvarnejšimi in trajnejšimi ukrepi vklesati ime v zgodovino svoje države.

Maribor proti „Jutru“

Naj se ne misli, da organizacija SLS v Mariboru ni ničesar ukrenila zoper blatenje dr. Korošca potom »Jutra«. Naša organizacija si je izdelala podroben načrt, kako akcijo bo podvzela, da se vrne »Jutru« milo za drago. Odbori vseh petih mestnih okrajev so imeli v petek večer skupno sejo, na kateri se je storilo več tozadevnih sklepov. Dr. Korošcu pošlje tajništvo SLS v imenu organizacije mesta Maribora izjavo udanosti in mu sporoči, kako mu bo oskrbelo zadoščenje. Svojim somišljenikom in članom SLS v Mariboru pa se sporoča sledeče sklepe:

1. Noben naš pristaša ne sme več kupiti in ne čitati »Jutra«. Član SLS, ki bi javno kupil, nosil ali čital »Jutro« ter s tem podpiral ta list, bo obvezan plačati poseben prispevek v sklad SLS.

2. V vseh javnih lokalih se zahteva »Slovenec«. Gostilne, kavarne, brivnice itd., ki niso naročene na »Slovenca«, niso lokali, v katere naj bi naši pristaši zahajali. Organizacija SLS takih lokalov svojim članom ne priporoča.

3. Vsak pristaša SLS je obvezan, da v svojem družabnem krogu iztrebljuje »Jutro« in ga nadomesti s »Slovencem«.

4. Osebna navodila, ki jih bodo posamezni dobili, naj se izvršijo točno in odločno.

5. Vse tiste, na katere se bodo naši zapupniki v tem oziru tekom kratkega časa obrnili, pozivamo, da v lastnem interesu izvrše, kar se bodo dogovorili.

V Kamnici pri Mariboru sta govorila v nedeljo, dne 29. julija, poslanec Zebot in oblatni predsednik dr. Leskovar na zelo dobro obiskanem zborovanju SLS, kateremu je predsedoval naš vrli župan iz Rožpoha gospod Hauptman. Ljudstvo je z velikanskim veseljem pozdravilo vest, da je naš dr. Korošec postal predsednik vlade. Ljudstvo brez razlike obsoja grdo in ostudno pisanje »Jutra« in »Domovine« ter stoji neomahljivo na strani SLS.

Kmetiska zveza v Begunjah pri Cerknici najodločneje protestira proti krivičnim in grdim žalitvam, ki jih prinaša »Jutro«, »Domovina«, »Kmetijski list« in drugo svobodni selno časopisje zoper našega najodličnejšega narodnega predstavitelja dr. Antona Korošca. Protestu se pridružujemo tudi ostali soppodpisani in izrekamo svojemu prvoborniku popolno zaupanje.

Begunje pri Cerknici, 23. julija 1928.

Sledi okoli 100 podpisov.

Nepričakovana zmaga SLS pri občinskih volitvah

Pri Sv. Juriju ob Pesnici, veliki občini, ki obsega celo župnijo enakega imena, so se vršile v nedeljo, 29. julija, občinske volitve. Dosedaj je bila občina vedno v nasprotnih rokah. Samostojneži in demokrati so imeli veliko večino. Edino župan g. Miha Hlade je bil »nepristranski«. Za sedanje volitve so bile postavljene kar štiri liste. V volivni boj niso upali ne samostojneži, niti samostojni demokrati s pravim imenom, ampak so se skrivali pod imenom »gospodarske« in »združene« stranke. Samo naši možje so nastopili pod čisto Slovensko ljudsko stranko. Samostojneži in demokrati, ki so bili popolnoma prepričani, da bodo zmagali, so poklicali nedeljo poprej poslanca Pivka, samostojneža Kirbiša in še nekaj orjunaško-demokratskih velikašev na pomoč. Celó v »Domovini« so že teden prej po Trčelu slovesno razglasili svojo zmago. Ali volivci so po ogromni večini v nedeljo, 29. julija, rekli: »Proč z demokrati in samostojneži!« Naši možje in fantje, kmetje in viničarji so se temeljito pripravili na volitve in sijajno premagali obojne nasprotnike. Oddanih je bilo 224 glasov. Prva lista dosedanjega župana g. Hladeja in samostojneža Wratschka je dobila 45 kroglic in dva odbornika (gospod Wratschko je bil izvoljen samo po ostanku). Druga je bila lista samostojnih demokratov. Dobila je tudi dva odbornika, in sicer oba kandidata za župana: Dobaj in Trčel. Računali pa so kar na pet. Naša (SLS) pa je dobila več kot vse druge skupaj, in sicer je bilo v naši skrinjici 122 kroglic. Dobili smo pet odbornikov. Izvoljeni so: Hlade Franc, Majhenič Alojz, Leber Ivan, Kolarič Anton in Šerbinek Franc. To je bilo navdušenje, ko so naši možje zvedeli za tako nepričakovan lep izid! Poslednja lista, ki so jo tudi nasprotniki postavili, je dobila samo 7 kroglic in nobenega odbornika. Tako smo vzeli nasprotnikom na naši severni meji staro trdnjavo, katere dosedaj ni bilo mogoče premagati. Vsi prijatelji poštenosti se veselimo z našimi somišljeniki pri Sv. Juriju. Nasprotnikom, ki so po »Domovini« in »Jutru« toliko sramotili naše voditelje, pa privoščimo ta poraz!

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe: Menjaje oblaci, večidel jasno, pozneje južni vetrovi, višja temperatura. — Južne Alpe: Zboljšanje vremena. Višja temperatura.

Obč. odbor v Starem trgu pri Ložu v svoji seji dne 29. julija t. l. soglasno zavrača in obsoja krivično sramotenje najzaslužnejšega voditelja slovenskega ljudstva v časopisju SDS in SKS in izjavlja, da bo ob vsaki priliki nastopil v obrambo časti in pravic slovenskega ljudstva in njegovih voditeljev.

Javni nameščenci. Podpisano društvo je na svoji seji dne 14. t. m. najenergičnejše obšodilo nesramne napade nasprotnega časopisja na SLS in njene voditelje, posebno pa na ministra dr. Korošca. — Strokovno društvo javnih nameščenцев v Ljubljani.

Sv. Vid nad Cerknico. Pri nas po navadi vsako stvar precej pozno zvemo, sicer redko-kedaj vendar pa včasih pride prav. Sedaj na primer »Jutrove« klevete, ki blatijo našega vrlega, požrtvovalnega ministra in voditelja g. dr. Antona Korošca. Pri nas SDS ne bo imela mnogo uspeha s svojim nedostojnim tiskom. »Jutra« hodi samo en izvod v celo našo občino. Somišljeniki SLS z županom na čelu najstrožje obsojajo nedostojni tisk »Jutra«. Našemu vrlemu, neumornemu ministru in voditelju g. dr. Antonu Korošču pa izrekamo najpri-srnejše pozdrave in zaupanje.

Homec. Občinski odbor na Homcu je v svoji seji dne 22. julija t. l. sklenil: Proti nezasišlanemu v obdobju iz 10 občin v društveni dvorani, kjer jim je župan občine Senovo Josip Škoberne dal obširno poročilo o občinskem poslovanju v samostojnem in prenešenem delokrogu. Tudi jim je pojasnil sedanjí notranji in zunanji politični položaj. Sestanek je lepo uspel v veliko zadovoljnost vseh udeležencev. Ob tej priliki se je sprejela soglasno resolucija proti ogabni pisavi in karikaturi »Jutra« proti našemu voditelju in notranjemu ministru g. dr. Ant. Korošču, ki se glasi: Podpisani župani, svetovalci in obč. odborniki, zbrani na svojem sestanku v Rajhenburgu dne 22. julija 1928 izražamo kot tolmachi volje in mnenja svojih občanov, ogorčeno in najodločneje obsodbo nad ogabno pisavo naprednih listov, zlasti pa nad ostudno sliko, katero je prinesel dnevnik »Jutro«, št. 156 z dne 6. t. m., s katero nečuveno žali in sramoti voditelja in zakonitega predstavnika slovenskega naroda in našega notranjega ministra g. dr. Antona Korošca. Zahtevamo, da dajo sramotilci primerno zadoščenje in da se to grdo klevetanje kaznuje. Sledijo lastnorčni podpisi.

Slovinci v Italiji

Srečna občina. Tomajski podestat prof. Serafini je bil odstavljen. Na njegovo mesto je imenovala tržaška prefektura komisarja. Tomaj menja skoro vsako leto podestate; podestatu sledi prefektorni komisar temu zopet podestat itd. Prof. Serafini je poveril na škodo občine okoli 10.000 lir. Upravljal je torej občino po receptu svojega prednika Grčca, odpadnika, ki je škodoval občinsko blaginjo vsaj za isti znesek. Prof. Serafini je bil pravi tip podestata. Pustil je za seboj dolgove v gostilnah, trgovinah in mesnicah; tudi domači posojilnici dolguje precejšnje zneske. Podestatu pač mora vsakdo dati na večer kredit, sicer postane čez noč protidržaven hujšak, kateremu se koncesija odvzame. Prof. Serafini je poleg tega zelo nemoralno živel. Za mesto podestata se zdaj potegujejo bivši učitelj Kosovel, učitelj Kumsina in občinski tajnik Ukmar.

Romanje na Vitovlje. V nedeljo 22. t. m. so priredili fantje in dekleta iz dolnje Vipavske doline skupno romanje na Vitovlje. Zastopane so bile občine Batuje, Črniče, Osek, Šempas, Vogrsko, Dorberg, Miren in Sovodnje. Tudi iz Gorice je prišlo več romarjev. Med sv. mašo je prepeval združen zbor iz omenjenih občin, kateremu je pomagal znani tenorist Joško Bratuž iz Gorice. Po službi božji se je odpravila velika skupina romarjev preko Krnice na Kucelj.

Težka nesreča.

v Newyork, 30. julija. (Tel. »Slov.«) Na njujorski nadzemski železnici se je pripetila težka nesreča: Radi kratkega stika je nenkrat obstal polno zaseden vlak, vanj pa je zapeljal drug vlak, ki je bil ravno tako napolnjen. Trije vagoni so se popolnoma razbili. Težko ranjenih je 46 oseb, od katerih so tri že umrle. Mnogo ranjencev je v smrtni nevarnosti.

Nevihita na Goriškem.

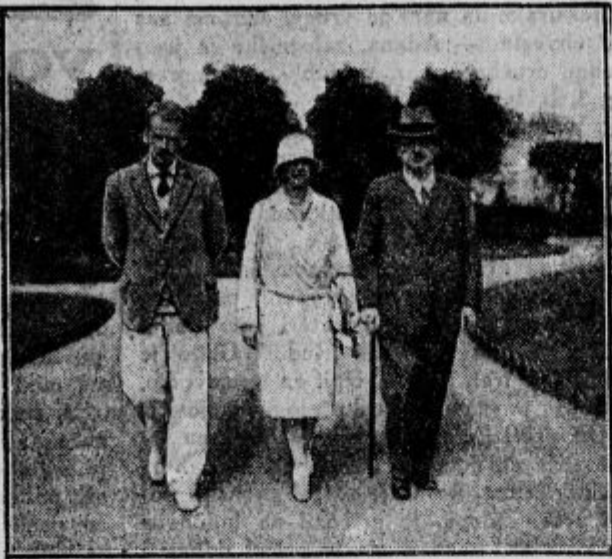
e Trst, 30. julija. (Tel. »Slov.«) Včeraj je razsajala po Goriškem in Tržaškem huda nevihta, ki je prinesla s seboj nekaj dežja. Temperatura se je znižala za 10 stopinj.

Drobne.

v Stockholm, 30. julija. (Tel. »Slov.«) — Švedska kriminalna policija je izvršila dve aretaciji, ki sta zbudili pozornost. Aretirala je ravnatelja sovjetske ruske poročevalne agencije »Tas« v Stockholm dr. Aleksandra in ruskega komponista Miheleva. O poudru nočejo dati nobenega pojasnila. Listi samo beležijo vest, da gre za komunističen puč, ki so ga razkrile švedske oblasti.

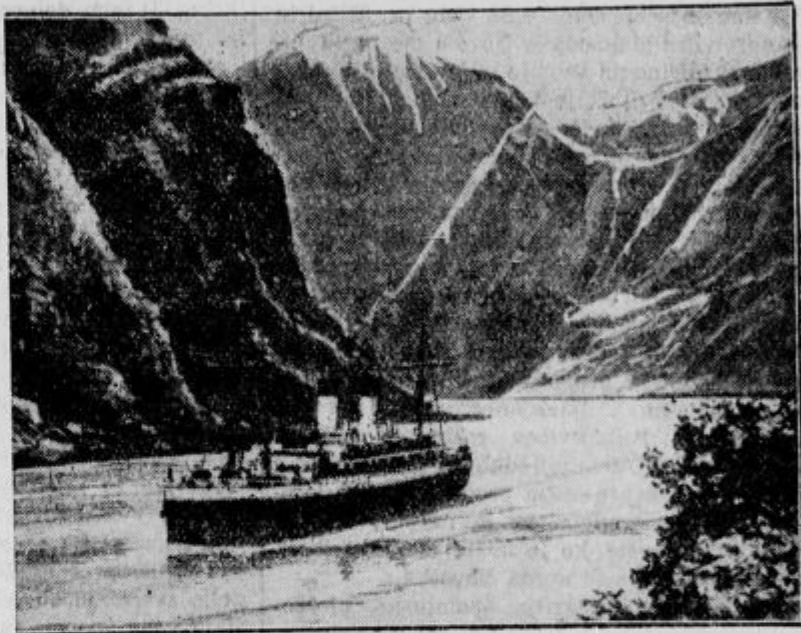
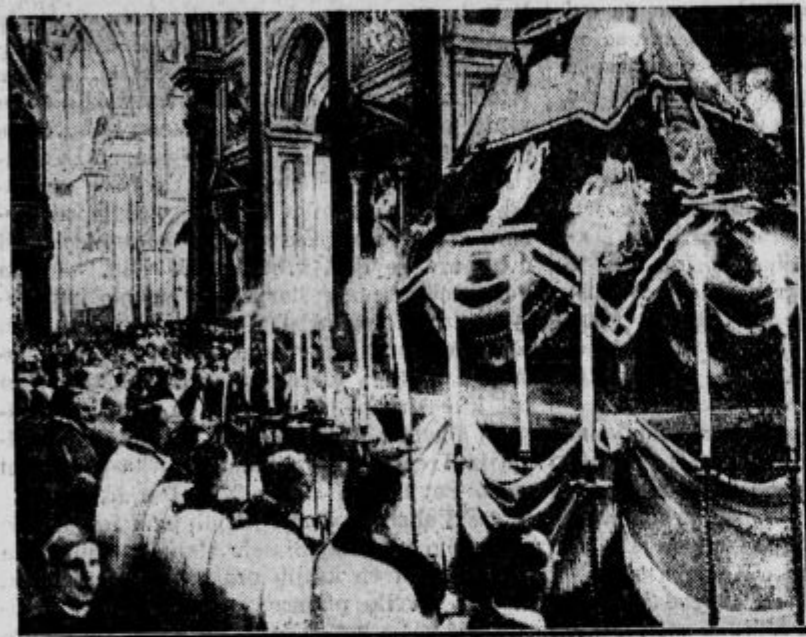
v London, 30. julija. (Tel. »Slov.«) V portugalski koloniji Angola je izbruhnila vstaja. Vlada v Lizboni je poslala dve križarki, da udušita vstajo.

Sveč v slikač

S političnih počitnic v Karlovih varih na Češkem. Na levi: predsednik češkoslovaške republike, Masaryk. Na desni: nemški zun. minister Stresemann s soprogo in sinom. Oba državnika se večkrat sestane.

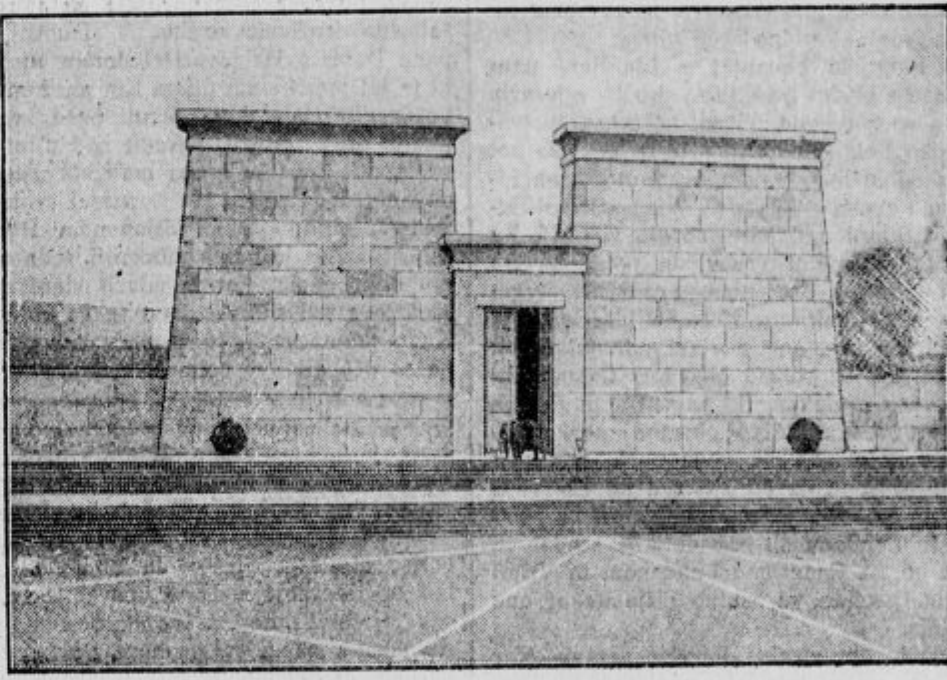
Ameriški zunanji minister Kellogg (s soprogo), iniciator velikega protivojnega pakta, ki pride v kratkem sam v Evropo k podpisu pakta. Svečani podpis se bo vršil v Parizu, kamor pridejo tedaj zunanji ministri vseh vodilnih evropskih dežel.

Ob priliki 25 letnice smrti velikega papeža Leona XIII. je vršila v cerkvi sv. Petra slovesna zadušnica, slika nam kaže sarkofag, ki je bil postavljen ob tej priliki.

Groß Brockdorf-Rantzau, dolgoletni nemški poslanik v Moskvi, ki je prispele dni v Berlin k važnim političnim razgovorom.

Rusi zopet pomagali. Nemški parnik »Monte Cervantes«, ki je priredil te dni vožnjo po severnih morjih, se je na poti tako poškodoval, da je moral klicati na pomoč. Takoj je bil zopet na mestu »Krasine«, ki je izvršil vse potrebne poprave na ladji.

Z amsterdamske olimpiade: na levi ameriška skakalca na daljavo, Hubbard in Hamm, na desno od njih ameriški skakalec na višino s palico, Lee Barnes, na desni ogromna starogrška mestna vrata, ki so jih postavili v starem amsterdamskem stadionu in kjer bodo igrali holandski akademiki »Innatona«.

Kaj nas je spravilo na počitnice

»Počitnice so samo v nadlogo,« je dejala moja žena oni dan, ko je bila zopet posebno slabe volje. »Jaz pravim, da letos ostaneva doma, pa mir besedi, nikamor se ne ganeva, si me razumel?«

Kaj pa da sem jo razumel. »Imaš prav, le ostaniva doma. Jaz sem tudi že sit vsako leto hoditi v Waveville. Doma bova lenarila, se v resnici odpočila ter k večjemu po vrtu tu pa tam kaj brskala.«

Tisto popoldne je ena izmed naših sosed, Mrs. Smythe, »samo za eno minuto« pogledala k nam. Kaj se pravi pri Mrs. Smythe in moji ženi ena minuta, to itak veste.

»Kam pa jo bosta letos mahnila v počitnice? K morju, v gore, ali pa zopet v Waveville?« je pričela Mrs. Smythe.

»Prav nikamor ne gremo, lepo mirno doma ostaneva,« sem hitro odvrnil mesto žene. Bal sem se namreč, da bi se ne premislila, kot je to že večkrat storila.

Mrs. Smythe je postala nad vse prijazna in ljubeznjiva. Nisem si mogel tolmčiti za kaj. A kmalu sem zvedel za vzrok.

»Prav imate,« je odvrnila, »kar doma ostanite, saj je doma tudi prijetno. Toda, ker ravno ne gresta nikamor, pa bosta gotovo tako ljubeznjiva ter pazila na mojega Finetelja, mojega malega ljubkega Finetelja, kaj ne, da bosta? Mi gremo namreč v Brighton k morju, škoda da ne gresta z nami.«

Proti večeru, ko sem se nahajal na vrtu, je čez ograjo pokukal sosed Hirst.

»Kaj, nikamor ne greste? Ali je to verjetno?« je pričel brez vsakega uvoda. Takoj sem uganil, da mu je sosedja Smythe novico gorko prenesla.

»Ravno prav,« je nadaljeval Hirst, »gotovo ne boste imeli proti temu, ako mojih šest kokoši za čas naše odsotnosti vtaknemo v vaš prazen kurnik. Za trud in skrb in pa za pičo si pa lahko vzameta vsa jajca, le žal, da baš sedaj nič ne ležejo.«

Nadaljni pogovor s sosedom Hirstom je prekinil glas sosedje Gaggerston, ki se je prikazala za plotom na drugi strani vrta.

»Oprostite, da motim, Mr. Jones,« je vpila. »Toda ravno kar sem zvedela novico, da letošnje počitnice ostaneta doma in ne gresta nikamor. Kot nalašč. Mi že jutri odpotujemo v Southport in mačke s petimi mucami vendar ne moremo pustiti doma brez nadzorstva. Kaj ne da ne boste hudi, ako jih prinesem k vam za teh šest tednov? Nobene nadleže vam ne bodo povzročale in igrali se boste lahko z njimi. Vi ne veste, kako ljubke so mlade mačice. Tisočkrat hvala za vašo ljubeznjivost! Lahko noč!«

Ravno sem hotel v hišo, da ženi povem o vsem, kar se je bilo v tem kratkem času na vrtu dogodilo, ko pridrvi po stopnjicah in k meni na vrt.

»To je pa vendar nerodno,« je dejala nevoljno, »Mrs. Hunter je bila ravno kar pri meni ter me prosila, ako sme svoje zlate ribice spraviti k nam za čas njene odsotnosti,

ko gre v letovišče. Zvedela je neke, da midva ostaneva doma in seveda ji nisem mogla odreči. Tisto malo hrane bova ribicam že dajala. Slišiš, telefon kliče.«

Žena je govorila v telefon, jaz pa sem stal poleg ter poslušal.

»Da, da, gospod major Fireworks,« je dejala. »Ne, res ne gremo nikamor, doma ostanemo. Kako? Bele miši? Hm, ja, o zakaj pa ne. Saj ni veliko opraviti z njimi, menda? O gotovo, bo že kako. Ne, nikakor ne, gospod major. Brez skrbi. Pozdravljeni!«

Nato sva sedla k večerji, a še predno sem nesel prvi grizljaj k ustom, se je oglasil zvonec. Se nekdo je hotel z menoj govoriti. Čul je, da ostaneva doma in prišel je prositi, ako bova pazila na njegovega papagaja. Nisem sicer vajen takih živali, a odreči mu vendar nisem mogel. S sosedo je vedno dobro biti prijatelj, ne veš kdaj ti lahko izkažejo uslugo.

Tako sva bila do sedaj gotova, da dobiva v hišo kokoši, psa, mačke, zlate ribice, bele miši in papagaja. »Kaj bova počela z vso to pisano in tako različno družbo?«, sem dejal ženi, ko sem končno le v miru povečerjal.

»Jaz tudi ne vem in tudi ne — —« je pričela žena, toda njena nadaljna modrovanja je prekinil močan glas hišnega zvonca.

Izkazalo se je, da je prišel še eden izmed sosedov, Jennings po imenu. Bil je videti precej razburjen, ko je vstopil. Skoro oba hkratu sva ga vprašala za vzrok njegovega prihoda ob tej pozni uri.

»Moja tašča je dospela ter seboj pripeljala svoje tri, še neomožene hčere. Pravi, da

bo ostala najmanj dva meseca pri nas. Svojo hišo je dala v najem.«

»Nič dobrega ne pomeni to,« sem dejal ter z radovednostjo pričakoval, kaj bo sedaj sledilo.

»Nič dobrega, seveda,« je zopet povzel Jennings, »pa se ji niti zameriti ne smem. Vendar pa moramo v letovišče, ker smo že vse tako dogovorili. Samo za tri tedne gremo. Čuli pa smo, da vi ostanete doma ter ne greste nikamor na letovišče. Zato sva z ženo sklenila, da vas kar najljubše — — —«

Bil sem ravno na tem, da omedlim, ter se Jenningsu zvalim pod noge, ko je žena povzdignila svoj glas ter mi priskočila na pomoč.

»Čudno gospod Jennings, kdo pa vam je to natvezil? Ne, kaj tacega, kakšni so ti ljudje, čisto vseeno jim je kako govore o svojih sosedih! Seveda greva na letovanje in sicer že jutri, ali najkasneje pojutranjem. V Waveville greva, pa še celo za dolgo časa, dva meseca najmanj.«

In res sva šla, sedaj sva tukaj. Vse, kar je prav. Kokoši lahko spraviš v kurnik, psa v pasjo uto, mačko in mačice v drvarnico, zlate ribice v stekleno posodo, miši in papagaja pa v kletko. Toda tašče in tri neomožene hčere, ne, tega pa ne. Boljše je iti za tri mesece v Waveville kot pa imeti pod streho taščo, ki navsezadnje še tvoja ni.

(Iz angleščine.)

Naročajte »Slovenca«!

Sveta življenje in vrvenje

Roald Amundsen

Z zrakoplovom na severni tečaj

(Dalje.)

Nekaj trenutkov pozneje se nam prikaže tako zvani »pack«, nagromadeno ledovje, ki pokriva vse pokrajine okoli severnega tečaja ter tvori neprodorni zid za ladje. Od tu naprej smo imeli skozi 3 dni svojega poleta vedno eno in isto pokrajino: brezmejna ravnina, polna nagromadenega ledovja. Le tu in tam se prikaže temna črta na površju, razpoka, nastala vsled premikanja ledenih plasti. Skozi njo vidimo spodaj ležeče morje.

V eni teh razpok zapazimo tri bele kite, naprej pa sledove belih medvedov; dva celo vidimo, kako bežita, preplašena od ropotanja motorjev, kar ju nesejo noge. Potem se vržeta v morsko mlako in bežita plavajoč naprej, a pri tem brizgata vodo na vse strani.

Solnce sije iz jasnega, svetlomodrega neba. Vse je prepojeno z lučjo, tako, da imamo občutek, da se vozimo po nadzemljski pokrajini. Gigantska podolga senca balona, ki hiti preko ledovja, še poveča ta občutek. Izgleda kot apokaliptična pošast, ki skače po srebrnem prtu, prikazen iz sveta bajk. Saj v istini doživljamo bajko, pravo Jules Vernesko potovanje. Brez vsakega truda hitimo preko zaprek, preko katerih so ponovno skušali priti junaki raziskovalci. Če bi bile naše kabine malo bolj udobne, bi si lahko predstavljali, da se vozimo v ekspresu, ki hiti preko snežene ravnine. In medtem, ko se vedno bolj pogrezamo v to samoto, ostanemo potom brezžične telegrafije v zvezi z ostalim svetom. Nekaj ur po odletu dobimo pozdrav nekega prijatelja iz daljnega Melbourne v Avstraliji. Niti razdalja, niti pustinja ne ovirata danes zvez. V resnici živimo v času, polnem čudežev.

Ko se približamo 83° severne širine, izginejo zadnji vrhovi Svalbarda pod obzorjem, ob enem pa tudi vsaka sled živalskega živ-

sen ima neprestano opravka: meri našo trenutno pozicijo po solncu, ali pa hitrost in zanašanje v stran. Ko je končal opazovanje, se potopi v dolge račune in zabeleži nato njih rezultate v krovno knjigo in v zemljevid. Tudi naš podpoveljnik nima minute počitka, niti nima časa piti in jesti, naravno, da še mnogo manj spati. Ellsworth je njegov vdan sotrudnik pri čitanju kronometrov.

Malmgreen je enako zelo zaposlen. Neprestano opazuje svoje instrumente in kadar ne čita tlakomero ali toplomero, sestavlja vremensko karto po meteoroloških poročilih, ki jih dobiva brezžično. Največje važnosti za nas je, da poznamo gibanje ozračja in približno vreme, ki nas čaka na nadaljnjem potu.

Poleg vremenslovca sedi novinar Ramm ter sestavlja telegrame za časopise, medtem ko na drugem koncu kabine Gottwaldt in Storm Johnsen, s slušalkami na glavi, sprejemata in oddajata radioporočila.

Da končamo seznam, omenimo še Titino, Nobilevega fox-terrierja.

Edino naglo bežanje ledovja pod nami nam daje vtis, da letimo. Začetoma smo leteli relativno nizko v višini kakih dvesto metrov samo z dvema motorjema. Pri približno 1200 obratih na minuto, bi nam morala dati hitrost 80 km. Ker pa je postajal severovzhodni veter vedno bolj močan, je padla naša prava hitrost na 72 km in zanašalo nas je 30 stopinj na levo. Po dogovoru z vremenslovcem smo sklenili, da se dvignemo. Med dvigom neprestano merimo hitrost, da bi našli plast zraka, v kateri bi balon čim najhitreje prišel naprej. Dobili smo jo v višini 530 m. V tej višini dobi balon resnično hitrost 86 km, z zanašanjem samo 14 stopinj. Veter nam tu piha zadan s strani, ter nas nosi v dobro smer. Če se zanašanje spreminja, popravljamo smer.

Gottwaldt jemlje tako pogosto kot le mogoče radiogoniometrično določanje smeri, na svalbardsko radiopostajo. Ob 14 uri tako določi, da se vozimo nekoliko preveč v vzhodni smeri in zato nalahko popravimo svojo smer.

Da balon pravilno leti, daje navigator svoja navodila naravnost smernemu pilotu. Če vidi, da radi vetra hitrost balona preveč pomenja, se razgovarja z vremenslovcem, poveljnikom ekspedicije, kakor tudi s poveljnikom zrakoplova. Ako je ta mnenja, da se zrakoplov brez nevarnosti lahko dvigne še višje, potem da Ruser Larsen tozadevna povelja globlinskemu krmarju.

Opazovanje hitrosti in zanašanja kakor tudi neprestano sledeči si nove pozicije balona, se javljajo šefoma ekspedicije in Nobilu.

Ob 16 nam pokaže opazovanje, da se »Norge« vozi pravilno naravnost proti severu. Ob 17 določi navigator znova solnično in tu vidimo, da smo zopet na meridijanu svalbardske radiopostaje.

18.30. Spet smo v vetrovnem pasu. Veter nas zanaša sicer nekoliko proti vzhodu, toda ker piha od zadaj, nas potiska naprej, ter poveča našo hitrost.

18.40. Levi motor, ki je že nekaj časa nepravilno deloval radi nerednega dotoka goriva, se naenkrat ustavi. Led je bil zamašil dotokno cev za bencin. Leteli smo tedaj naprej le z obema zadnjima motorjema. Dokler pokvarjeni ni bil popravljen, smo napredovali samo s hitrostjo 55 km. Kolika sreča, da smo v vodljivem zrakoplovu in ne v avionu. Če bi se kaj takega pripetilo aeroplanu, bi bila njegova usoda že zapečatená. Padel bi na razkosano ledovje ter se na njem raztreščil. Pet četrte ure trajala popravilo, potem se stranski motor zopet spravi v tek!

Vso pot smo vozili samo z dvema motorjema, kajti tretjega smo hranili za rezervo kot pomožen stroj. S tema dvema motorjema je zrakoplov pri 1200 obratih imel najekonomičnejšo hitrost, to se pravi 80 km. Pri njej je dosegal največjo poletno razdaljo z ozirom na natovorjeno količino goriva. Motorji bi bili lahko vozili z obratno hitrostjo 1400 in je bilo torej obratovanje 1200 zelo umerjeno.

87 stopinj severne širine. Do sedaj smo

imeli krasno solčno vreme brez oblaka. Radi te okolnosti smo od odhoda iz Kraljevega zaliva uporabljali solčni kompas.

19. ura. Tu začujemo časovni znak norveške brezžične postaje v Stavangerju. Imam občutek, da se nahajam v svoji sobi in čujem udarce stenske ure. Ta občutek je vprav izreden. Medtem ko mi letimo vedno dalje v veliko ledeno pustnjo in se oddaljujemo vedno bolj od obljudenega sveta, prihajajo do nas poročila poslana od prijateljev, ki so ostali doma, ter nas vodijo preko neznanega ozemlja.

Vreme se začinja spreminjati. Ob 19.30 se prikažejo na obzorju oblaki ob enem pade toplota na 10° Celzija pod ničlo. K sreči samo za kratek čas in kmalu spet vozimo pod jasnim nebom. Pomikamo se najprej za 67 km na uro brez vsakega zanašanja v stran.

22.25. Zavozili smo v oblako steno. Takoj začnemo ledena skorja pokrivati kovinske dele zračne ladje. Položaj postaja resen. Če bi se ta plast povečala, bi obtežila balon, ter utrudila posamezne organe. Zato se dvignemo na 650 metrov. V tej višini smo še vedno v megli, zato se dvigamo naprej, ter dosežemo 1000 m. Tu vzletimo iz oblakov ven, ter se spet vozimo po solncu in spet lahko naprej uporabljamo solnični kompas.

Na 87° 30' sev. širine nam javlja radio, da je norveški kralj odlikoval kapetana Gottwaldta z zaslužnim križcem za njegova dela o radiotelegrafiji. Njegovo Veličanstvo je vedno kazalo zelo mnogo smisla za take stvari: tudi to pot znova občudujemo to lepo lastnost svojega vladarja.

Ob 21.53 smo na 87° 43', skrajni višini, katero smo dosegli na svojem lanskem poletu. Točka, kjer smo pristali tedaj, se nahaja 50 milj proti zapadu. Ledovje je ravno tako razdrapano kot lansko leto in čestitamo si, da lahko tako brezskrbno letimo nad njim.

(Dalje.)

Kogar preganja strela

Trgovskega slugo H. Lassmanna je te dni na izletu v okolici Frankfurta ubila strela. Lassmanna je strela naravnost preganjala in ga je že lani dvakrat oplazila. Svojim znancom je Lassmann velikokrat rekel, da bo strela končala njegovo življenje. To se je sedaj tudi izpolnilo.

Podobnih slučajev je znanih še več. Tako je pred dvema leti v Lyonu umrl trgovec Cezar Beltram, ki je imel petkrat v svojem življenju opraviti s strela in njeno jezo. Že kot 20 letnega mladeniča je Beltrama oplazila strela, ko je delal na polju. Strela mu je strgala obleko s telesa, a ostal je vendar nepoškodovan. V teku istega leta ga je strela še enkrat izbrala za cilj in topot je izgubil desno oko. Naravno je, da je imel Beltram posled silen strah pred nevihto. Preselil se je v hišo, ki je imela dober strelovod. Pretekla so leta in Beltrama je mineval strah pred strela. V tem je postal cerkovnik. Ko je šel nekega dne zvonit v zvonik, je udarila v zvonik strela in ubila nekega moža, ki je stal tamkaj le nekaj metrov oddaljen od Beltrama. Beltram sam je dobil le neznatno poškodbo. Sedaj ga je s podvojeno silo prevzel strah pred strela. Da bi mogel ponoči mirno spati, si je dal napraviti posteljo s steklenimi nogami, ki je stala na gumijevih izolatorjih. Prisegel si je, da ne pojde nikdar na noben izlet.

Ko pa je sin obhajal svoj 18. rojstni dan, se je dal Beltram pregovoriti, da je vendarle šel na izlet. In zopet sta se srečala s strela. Nastala je nevihta in Beltram je šel s sinom vedrit pred neko drevo. Par sekund nato je v drevo udarila strela. Sin se je zgrudil mrtev, Beltram je pa ostal nepoškodovan.

Zadnjič je Beltrama obiskala strela dve leti pred njegovo smrtjo. In sicer je ponoči treščilo v hišo, v kateri je stanoval, dasi je imela strelovod. Nastal je požar, ki je uničil Beltramu velik del njegovega pohištva, a Beltram sam je tudi topot ostal nepoškodovan. Preiskava je dokazala, da je bil strelovod slabo napravljen.

Kobilice kakor listja in trave

Točno po 17 letih so se v Westerleighu na severni obali Staten Islanda zopet pojavile kobilice v toliki množini, da se je ustavil promet. Policija in zdravstveni urad sta po-

Theodor Wolff,

pisatelj in glavni urednik velikega berlinskega dnevnika »Berliner Tageblatt« praznuje te dni svojo 60 letnico.

izkusila uničiti mrčes z ognjemetalci, toda še poznalo se ni v silni množini. Naj je tudi poginilo na stotisoče mrčesa. Šum, ki ga povzročajo kobilice, je tolik, da se ne slišijo niti avtomobilski signali. Zaradi cvrčanja ljudje ponoči ne morejo spati. Avtomobili se pogrezajo v maso kobilic in ne morejo naprej. Kobilice ne puščajo za seboj nobene bilke in nobenega lista. Čez šest tednov se kobilice vselej razkrope na vse strani.

Več znamenitih zoologov je odšlo v Westerleigh, da bi dognali, odkodi se poraja v tem kraju ta sila božja točno vsakih 17 let. Po dolgem raziskavanju so prišli do prese- netljivega zaključka, da je Westerleigh središče kobilice ploditve in da se od tu »oskrbujejo« s kobilicami obsežne pokrajine ameriške celine. Znan strokovnjak kolumbijske univerze je dognal, da se nahajajo v pesku na obali kobilice zalege, iz katerih se kmalu izležejo kobilice, ki se nato sparijo in zopet zležejo jajca v pesek, nato pa se razkrope. Iz teh zadnjih jajc, ki jih je na milijarde, se

Ruth Fiege,

devetletna učenka, ki je preplavala Odno od Briega do Ohlau-a, to je 15 km dolgo progo v 6 urah. Že lani je deklica preplavala 8300 m dolgo progo.

točno v 17 letih izležejo kobilice, odtod periodično nastopanje kobilice nadloge.

Z razžaravanjem peska na obali bi bilo mogoče zaloge uničiti; toda proti temu se izjavljajo farmarji sami, ki krmijo s kobilicami razne živali. Zato predlagajo nekateri, naj se kobilice puste, zato naj pa Westerleigh vsako 17. leto dobi državno odškodnino. Tako se bo najbrže tudi zgodilo. Naravna tajnost pa ostane slej ko prej, zakaj so si kobilice izvolile ravno Westerleigh kot pozorišče svoje svahte in kot skladišče svojih zalog.

Rekord v avstrijskem prometu

Začasa Schubertove proslave na Dunaju, ki je bila preteveza za demonstracijo za Anschluss in se je je udeležilo do 200.000 Nemcev iz Nemčije, je bil na Dunaju ogromen promet. V treh slavnostnih dneh so prevozile cestne železnice 8.6 milijona ljudi, od tega 3500 v nedeljo 5 milijonov. V obratu je bilo 3500 voz z 9600 uslužbenci. Enako ogromen je bil promet na železnica. Samo v ponedeljek 23. t. m., ko so gostje odhajali, je odšel z dunajskih kolodvorov 101 poseben vlak; vsega pa je vozilo 338 vlakov s 165.000 potniki. Nezgod ni bilo nobenih.

»Takoj pokličite nazaj svojega ostudnega psa!«
»Oprostite, prosim! Toda če mrcina vidi kosti, ga ni mogoče zadržati!«

Maars in Collyer,

dva podjetna Američana, ki sta potolkla dosedanj rekord za potovanje okoli sveta za štiri dni. Napravila sta pot okoli sveta v 23 dneh 15 urah in 21 minutah; od tega sta preživela 15 dni na krovu raznih oceanskih parnikov, 8 dni pa na letalih. Pot, ki sta jo napravila, je dolga 31.788 km; dnevno sta torej zmagala povprečno 1350 km.

Hjenja pod nami. Na vse strani se razprostira v brezkončnost ledena ravnina, bled, izkraval svet, slika planeta, ugaslega vsled mraza.

Na krovu nismo imeli udobnosti. V pilotovi gondoli nas je bilo natlačanih nič manj kot deset. Predstavljajte si prostor 12 do 15 kvadratnih metrov s štirimi velikimi okni spredaj in sedmimi ob strani. Na stenah slike norveškega kralja in kraljice, isti liki sta bili na ladji »Fram« za časa znamenite ekspedicije na južni tečaj, slika Matere Božje, katero so obesili naši italijanski prijatelji, in štiripersna deteljica, ki nam jo je bil podaril major Scot, poveljnik vodilnega zrakoplova R-33, ki je preletel Atlantski ocean.

Pozneje se je govorilo, da je bila na tem poletu posadka razdeljena v dva sovražna tabora, pripravljena, da se soperadeta. Vse to je bilo izvit iz trte. Za spopad je treba prostora, tega nam je pa manjkalo. Ne samo, da se nismo sovražno gledali med vožnjo, temveč nasprotno, odnošaji med različnimi člani ekspedicije so bili kar najbolj pristranski in vladala je popolna harmonija. Na krovu zrakoplova nisem čul ne ene same besede in zapazil nisem niti enega sovražnega pogleda. Sicer pa, če bi bila vladala med nami nesloga, kako bi bilo mogoče izvesti ekspedicijo do uspešnega konca. Razen tega je bilo deset mož, ki so bili v natprani pilotovi gondoli tako zaposleni, da niso imeli nikakega časa pripraviti se.

Cisto spredaj v tej kabini sedi na svojem rezervoarju, polnem goveje juhe, Hörgen, in ima dovolj dela z upravljanjem smernega krmila. Izpustiti ga ne sme niti za minuto. Poleg njega drži Wisting za globočinsko krmilo. Jaz sedim zadaj na aluminijastem cilindru in opazujem deželo skozi okno, medtem ko nadzoruje Nobile pozornost, a vedno smehljaje se gibanje blaona.

V drugem oddelku gondole, v tako zvani sobi za zemljevide, ne vlada nič manjša tišina, a tudi nič manjša delavnost. Riiser Lar-

Povodni avtomobil

ki ga je konstruiral prof. Jagger na vulkanskem observatoriju v Hawaii Vozilo je dolgo 21 m in uporabno za vožnjo po suhem in po vodi. Opremljeno je s Fordovim motorjem ter znaša brzina na suhem 40 km, na vodi pa 5 km na uro.

